

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 27.02.1969, sp. zn. 1 Cz 80/69, ECLI:CZ:NS:1969:1.CZ.80.1969.1

Číslo: 44/1970

Právní věta: Domněnku otcovství ve smyslu § 52 zák. o rod. zakládá toliko takové prohlášení, které odpovídá všem předpokladům uvedeným v tomto ustanovení zák. o rod., tj., které je zcela určité, učiněné před národním výborem pověřeným vést matriku nebo před soudem a stvrzené stejným prohlášením matky. Pouhý projev žalovaného v řízení o určení otcovství, že je ochoten uznat otcovství, m nezbavuje soud povinnosti, aby zjišťoval, zda žalovanému svědčí domněnka otcovství jako muži, který s matkou dítěte souložil v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než 180 a více než 300 dnů, a zda závažné okolnosti nevylučují jeho otcovství, a aby rozhodl na základě takto zjištěného skutkového stavu věci.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 27.02.1969

Spisová značka: 1 Cz 80/69

Číslo rozhodnutí: 44

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Určování otcovství

Předpisy: 94/1963 Sb. § 52
§ 54

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 44/1970 sb. rozh.

Domněnku otcovství ve smyslu § 52 zák. o rod. zakládá toliko takové prohlášení, které odpovídá všem předpokladům uvedeným v tomto ustanovení zák. o rod., tj., které je zcela určité, učiněné před národním výborem pověřeným vést matriku nebo před soudem a stvrzené stejným prohlášením matky.

Pouhý projev žalovaného v řízení o určení otcovství, že je ochoten uznat otcovství, m nezbavuje soud povinnosti, aby zjišťoval, zda žalovanému svědčí domněnka otcovství jako muži, který s matkou dítěte souložil v době, od které neprošlo do narození dítěte méně než 180 a více než 300 dnů, a zda závažné okolnosti nevylučují jeho otcovství, a aby rozhodl na základě takto zjištěného skutkového stavu věci.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 27. 2. 1969, [1 Cz 80/69](#).)

Nezletilá žalobkyně, nar. 19. 11. 1965, se domáhala vydání rozsudku, jímž by byl žalovaný určen jejím otcem. V žalobě uváděla, že matka nezletilé žalobkyně měla v kritické době se žalovaným pohlavní styky, z nichž otěhotněla.

Žalovaný navrhoval nejprve zamítnutí žaloby s tím, že se mezi ním a matkou nezletilé žalobkyně uskutečnil jediný pohlavní styk mimo dobu rozhodnou pro početí nezletilé žalobkyně. Později se dostavil bez předvolání k soudu a prohlásil, že chce uznat otcovství k nezletilé žalobkyni; protokol s ním nebyl sepsán s odůvodněním, že spis není toho času u soudu, a bylo nařízeno další jednání. V průběhu tohoto jednání uvedl žalovaný znovu v přítomnosti matky nezletilé žalobkyně, že si není jist příznivým výsledkem dokazování a že je proto ochoten uznat otcovství k nezletilé žalobkyni.

Okresní soud v Mladé Boleslavi rozhodl rozsudkem z 31. 5. 1966, že žalovaný je otcem nezletilé žalobkyně, a zavázal jej k placení výživného pro nezletilou žalobkyni. V odůvodnění rozsudku poukázal okresní soud na ustanovení § 51 a 54 zák. o rod. a dovodil, že s ohledem na uznávací prohlášení žalovaného a na to, že jeho otcovství je pravděpodobné, je nutno žalobě vyhovět bez provádění dalších (zejména znaleckých) důkazů.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl rozsudkem okresního soudu v Mladé Boleslavi porušen zákon a zrušil jej.

Z odůvodnění:

Z postupu okresního soudu a z odůvodnění jeho rozsudku (jmenovitě z citace ustanovení § 51 zák. o rod., které ve věci nedopadá), vyplývá, že okresní soud neměl jasno v právním posuzování projednávané věci.

Prohlášení žalovaného, že je ochoten uznat otcovství k nezletilé žalobkyni, považoval okresní soud zřejmě za projev směřující k určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů. Za takového stavu bylo ovšem povinností okresního soudu, aby jej posuzoval z hlediska ustanovení § 52 zák. o rod., které vymezuje předpoklady účinnosti souhlasného prohlášení rodičů o otcovství, jež má přímé hmotněprávní účinky (zakládá domněnku otcovství). Dojde-li k určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů ve smyslu § 52 zák. o rod., nerozhoduje již soud o určení otcovství, ale zastaví řízení o určení otcovství (§ 108 odst. 1 o. s. ř.).

Projevy žalovaného (mimo jednání i v průběhu jednání před okresním soudem) neodpovídají ovšem předpokladům stanoveným v § 52 zák. o rod.; toto ustanovení vyžaduje totiž prohlášení zcela určité, učiněné před soudem nebo matrikářem a stvrzené stejně určitým prohlášením matky dítěte.

Rozsudek, který vydal okresní soud, je v podstatě rozsudkem na základě uznání, který náš právní řád nepřipouští. Jestliže nedošlo k projevům žalovaného a matky nezletilé žalobkyně o určení otcovství odpovídajícím ustanovení § 52 zák. o rod., měl soud v souladu s požadavkem objektivní pravdy zjistit, zda žalovanému svědčí domněnka otcovství k nezletilé žalobkyni jako muži, který se s její matkou v kritické době pohlavně stýkal, a zda nejsou prokázány závažné okolnosti, které otcovství žalovaného vylučují.

Kdyby okresní soud rozhodl takto o určení otcovství žalovaného k nezletilé žalobkyni, musel by pak v tomto řízení rozhodnout nejen o její výživě, ale i o výchově, neboť i řízení o výchově nezletilého dítěte je řízením o určení otcovství spojeno ze zákona (§ 113 odst. 2 o. s. ř.).

Z uvedeného je patrné, že rozsudkem a v řízení jemu předcházejícím porušil okresní soud zákon v ustanoveních § 6, 100, 108 odst. 1, § 113 odst. 2 a § 120 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovením § 52 a 54 odst. 2 zák. o rod.